

Dr Maria Jakubowska
Łódź - UM

AKCJA CARITAS ARCHIDIECEZJI ŁÓDZKIEJ „POLA NADZIEI”

Abstract

„Fields of Hope” is the annual campaign aimed to raise awareness for the palliative and hospice care for the terminally ill patients and their families. In Poland, St. Lazar Hospice in Krakow organized and coordinates this drive. The international symbol of this initiative are daffodils which remind us of suffering people needing our care and support in the difficult time of dying. In the campaign “Fields of Hope” organized in Lodz by Hospice Home Care Team of Caritas of the Archdiocese of Lodz 500 bulbs of daffodils were planted in front of the building of the Main Library of the Medical University in Lodz on October 15th. 2009.

Czy kampania „Pola Nadziei” prowadzona w Polsce od 1998 roku skłania społeczeństwo i środowiska medyczne do dyskusji nad metodami kształcenia i stanem opieki paliatywno-hospicyjnej?

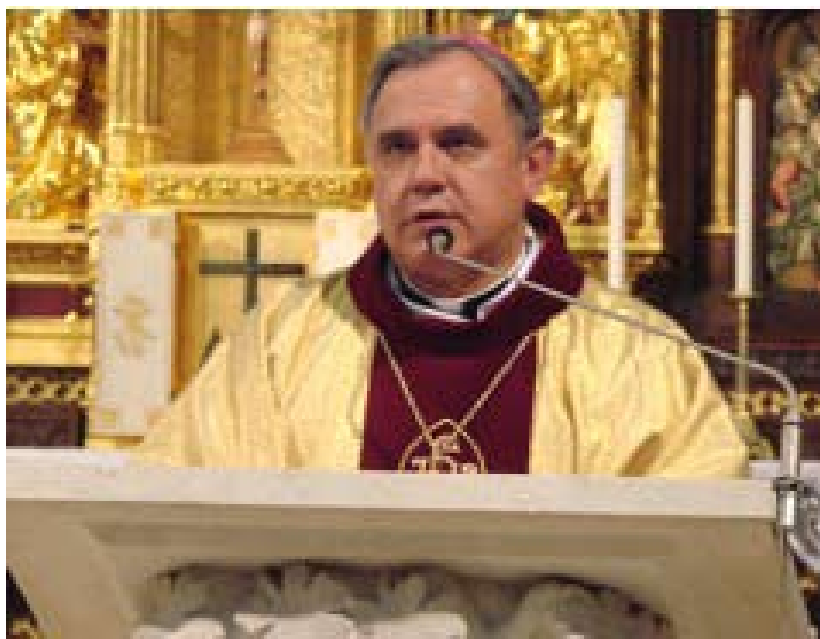
„Pola Nadziei” to coroczna kampania na rzecz opieki paliatywnej i hospicyjnej nad ciężko chorymi i ich rodzinami. Organizatorem i koordynatorem akcji w Polsce jest Hospicjum św. Łazarza w Krakowie. Międzynarodowym symbolem programu są żonkile, które przypominają o istnieniu osób cierpiących oczekujących naszej pomocy, potrzebie opieki oraz wsparcia w trudnym okresie umierania. Dlaczego żonkile? Po wojnie w Edynburgu działała Organizacja Charytatywna im. Marii Curie-Skłodowskiej, która stworzyła tam hospicjum. Do jej zadań oprócz opieki nad chorymi należały edukacja i uwrażliwianie społeczeństwa na chorego człowieka. Symbolem tej wrażliwości stały się żonkile, które przede wszystkim dają nadzieję na odrodzenie - ich szare bulwy posadzone jesienią odradzają się na wiosnę.

Co roku 4 października (Międzynarodowy Dzień Opieki Hospicyjnej), tysiące ludzi na całym świecie sadzą żonkile: przed szkołami, szpitalami, urzędami, w parkach i na skwerach. Wiosną, kiedy żonkile kwitną, odbywa się szeroko zakrojona akcja, której celem jest pozyskiwanie funduszy na potrzeby lokalnych hospicjów oraz propagowanie idei opieki hospicyjnej w społeczeństwie. Ofiarodawcy otrzymują za swoje „serce” - kwiat żonkila lub jego symbol.

W Łodzi program realizowany jest przez Zespół Domowej Opieki Hospicyjnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej. Akcją rozpoczyna jesienne sadzenie żonkili. Od tego momentu prowadzone są akcje edukacyjne, polegające na organizowaniu spotkań, warsztatów, kwest i imprez towarzyszących dla Łodzian. Ukoronowaniem działań będzie wiosenna kampania, podsumowująca realizację programu.

W 2009 roku do udziału w kampanii zgłosiły się 22 szkoły, Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz kierunek pielęgniarstwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej.

Inauguracja obecnej kampanii odbyła się 9 X 2009 r. uroczystą Mszą św. w łódzkiej archikatedrze św. Stanisława Kostki odprawioną przez bpa Ireneusza Pękalskiego, po której uczestnicy uroczystości zgromadzili się z tyłu archikatedry, przy specjalnie przygotowanym pod pole nadziei trawniku. Tę część spotkania otworzył chorał „Solenne” węgierskiego kompozytora Frygesa Hidasa, zwiastun dźwiękowy akcji „Pola Nadziei” w Łodzi.

Bp dr Ireneusz Pękalski

Wolontariusze ZDOH Caritas

Gościem honorowym uroczystości była dr Jolanta Stokłosa z krakowskiego Hospicjum im. św. Łazarza.

Dr Jolanta Stokłosa

Do zgromadzonych przemawiali

Mgr Włodzimierz Tomaszewski, Wiceprezydent Miasta Łodzi

Dr Iwona Sitarska, koordynator ZDOH Caritas w Łodzi

Dr Zofia Pawlak – koordynator wolontariatu, ZDOH Caritas w Łodzi

Kolejne żonkilowe pole w ramach kampanii „Pola Nadziei” powstało 14 X, w łódzkiej Manufakturze. Choć aura nie sprzyjała pracom polowym, na spotkanie na rynku Manufaktury przybyli ludzie, którym idea hospicyjna jest bliska sercu. Nie zabrakło przedstawicieli władarzy miasta i województwa, gospodarzy miejsca, wolontariuszy hospicjum Caritas, dzieci i młodzieży ze Szkolnych Kół Caritas oraz wykładowców i studentów Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Ks. Jacek Ambroszczyk, Dyrektor Caritas Łódź, o. Piotr Soból CP, Kapelan ZDOH Caritas

Dnia 15 X 2009 roku 500 cebul żonkili zasadziliśmy przed gmachem Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Uroczystość przebiegała w całkowicie zimowej aurze toteż część oficjalna odbyła się w Izbie Pamięci AM/UM, zlokalizowanej w gmachu biblioteki uczelnianej.

Obecni byli Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą prof. dr hab. Radziśław Kordek, nestor współczesnego ruchu hospicyjnego w Łodzi, doktor honoris causa, Rektor Akademii Medycznej – prof. dr hab. Leszek Woźniak, kierownik Katedry Stomatologii Zachowawczej, Endodoncji i Peridontologii UM – prof. dr hab. Danuta Piątowska, Zastępca Dyrektora Caritas Archidiecezji Łódzkiej ks. mgr Marcin Grzelak, Kierownik Zespołu Domowej Opieki Hospicyjnej Caritas w Łodzi dr Iwona Sitarska, kapelan Hospicjum Domowego o. Piotr Soból ze zgromadzenia pasjonistów, pracownicy i wolontariusze łódzkiego oddziału Caritas i ZDOH, pracownicy Biblioteki Głównej UM oraz nieliczni pracownicy, studenci i doktoranci Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Od lewej: o. Piotr Soból CP, prof. dr hab. Radziśław Kordek, ks. mgr Marcin Grzelak

Od lewej: dr Iwona Sitarska, ks. mgr Marcin Grzelak, prof.dr hab. Danuta Pią̀towska

Od lewej stoją: dr Maria Jakubowska, prof. dr hab. Radzisław Kordek,
dr Ryszard Żmuda

Gości przywitał dr Ryszard Żmuda, dyrektor biblioteki uczelnianej i dalsze prowadzenie uroczystości przekazał dr Marii Jakubowskiej, wolontariuszce Hospicjum domowego Caritas i kustoszowi BG UM.

Podkreśliłam, że kampania „Pola Nadziei” w jej części edukacyjnej jest skierowana szczególnie do ludzi młodych i ma na celu ich uwrażliwienie na obecność wśród nas ludzi mniej sprawnych, chorych i cierpiących, potrzebujących pomocy. Celem akcji w Uniwersytecie Medycznym było przyciągnięcie uwagi młodych adeptów medycyny. Studentom i doktorantom naszej Uczelni pragniemy przekazać przesłanie, że po ciężkiej walce z chorobą, oddanie pacjenta pod opiekę specjalisty medycyny paliatywnej nie stanowi porażki medycyny lecz zapewnienie choremu komfortu życia w okresie terminalnym.

Prof. dr hab. Leszek Woźniak w swojej wypowiedzi przypomniał genezę ruchu hospicyjnego w Łodzi. Na początku lat 90-tych planowano założenie hospicjów w domach opieki społecznej, jednak ta forma opieki nie znalazła poparcia.

Prof. dr hab. Leszek Woźniak

W 1992 roku powstało Stowarzyszenie Hospicjum Łódzkie. Przedmiotem działalności Stowarzyszenia jest w szczególności opieka medyczna dla nieuleczalnie chorych i ich rodzin, działalność edukacyjna, organizowanie imprez charytatywnych, pomocy psychologicznej, materialnej oraz rzeczowej dla osób chorych i ich rodzin. Za swój nadrzędny cel Stowarzyszenie przyjęło doprowadzenie do wybudowania pierwszego w Łodzi hospicjum stacjonarnego.

Od roku 1995 idea ruchu hospicyjnego zaczęła być skutecznie realizowana przez dr Zofię Pawlak – Hospicjum Dobre przy łódzkim oddziale Caritas. Zespół Dobrej Opieki Hospicyjnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej prowadzi opiekę paliatywną i hospicyjną w ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej.

Prof. dr hab. Radzisław Kordek podkreślił, iż generalnie istnieje w społeczeństwie problem unikania tematów związanych ze śmiercią i umieraniem. W toku studiów medycznych przygotowanie studentów do komunikowania się z pacjentem nieuleczalnie chorym i jego rodziną stanowi poważny problem. Dodał również, że ponad połowa pacjentów umierających z powodu choroby nowotworowej umiera ciągle w dyskomforcie bólowym, stąd kształcenie studentów medycyny w zakresie medycyny paliatywnej jest bardzo istotne. Prorektor wyraził także swój szacunek dla ruchu hospicyjnego i ludzi zaangażowanych w działania wolontaryjne na rzecz nieuleczalnie chorych.

Ks. Marcin Grzelak mówił o początkach kampanii „Pola nadziei”, która zapoczątkowana w Krakowie znalazła podatny grunt w Łodzi i jest realizowana

przez Zespół Domowej Opieki Hospicyjnej we współpracy z Biurem Wolontariatu Caritas.

Dr Iwona Sitarska – kierownik ZDOH podkreśliła, że Łódź jest jedynym dużym miastem w Polsce, które nie ma profesjonalnego hospicjum stacjonarnego. Ciężar opieki hospicyjnej w naszym mieście spoczywa głównie na istniejących hospicjach domowych, które niestety nie są w stanie objąć opieką wszystkich zgłaszających się po pomoc. Tworzą się kolejki oczekujących i niestety niektórzy umierają przed uzyskaniem profesjonalnej opieki.

Zaznaczyła również charytatywny aspekt kampanii. W obliczu zbyt małych środków na opiekę hospicyjną każda pomoc finansowa jest istotna. Najważniejsze jest jednak wsparcie osobowe. Kampania ma na celu uwrażliwienie społeczeństwa na los osób cierpiących, a szczególnie zainteresowanie dzieci i młodzieży ideą wolontariatu.

Podziękowała dr Ryszardowi Żmudzie za włączenie się wraz z zespołem współpracowników w kampanię „Pola Nadziei”, a prof. Leszkowi Woźniakowi i prof. Radzisławowi Kordkowi za aktywny udział w roli wykładowców na kursach dla wolontariuszy prowadzonych od 15 lat przez ZDOH Caritas w Łodzi.

Następnie zaprosiła zebranych do sadzenia cebul żonkili, kwiatów które wyrosły na wiosnę 2010 roku jako symbol nadziei dla pacjentów i całego ruchu hospicyjnego.

Po posadzeniu 500 cebul, dla upamiętnienia tego wydarzenia umieszczono okolicznościową tabliczkę na polu żonkilowym.

Od lewej: prof. dr hab. Radzisław Kordek, dr Ryszard Żmuda
i ks. mgr Marcin Grzelak

Podpisanie plakatu kampanii Pola Nadziei.
Od prawej prof. dr hab. Radzisław Kordek, prof. dr hab. Leszek Woźniak, Iwona Rydel

Mgr Anna Strumiłło, dr Ryszard Żmuda, prof. dr hab. Danuta Piątowska

Uroczystość przebiegła w bardzo miłej atmosferze jednak pozostawiła we mnie cień refleksji i goryczy.

Wypowiedź prof. R. Kordka przypomniała mi o innym spotkaniu w którym uczestniczyłam w październiku ub. W ramach akcji „umierać po ludzku” w wielu uczelniach medycznych odbywały się na prośbę studentów IFMSA (Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny) warsztaty o przygotowaniu studentów medycyny i wolontariuszy do pracy z ludźmi terminalnie chorymi, przełamywaniu tabu dotyczącego śmierci.

Organizatorami byli IFMSA-Poland, *Gazeta Wyborcza* i Fundacja Hospicyjna z Gdańska.

W Łodzi spotkanie odbyło się 23 X 2008 roku. Uczestniczyło w nim ponad 50 studentów, przedstawiciele hospicjów łódzkich. Spotkanie moderował Ks. dr Piotr Krakowiak, dyrektor Hospicjum im. ks. Eugeniusza Dutkiewicza SAC w Gdańsku, założyciel Fundacji Hospicyjnej, Krajowy Duszpasterz Hospicjów.

Wielu studentów przyznało, że byli obecni przy śmierci: babci, dziadka, kolegi, siostry, pacjenta. Jednak nikt nie odpowiedział, że u kresu studiów (byli to przeważnie studenci V i VI roku) czuje się przygotowany do rozmowy z terminalnie chorym pacjentem i jego rodziną. Wielu sygnalizowało swój sprzeciw przeciwko sytuacjom, które zdarzało im się zaobserwować w czasie praktyk zawodowych w łódzkich szpitalach. Byli świadkami, kiedy rodziny były informowane o śmierci

swoich bliskich w pośpiechu, na korytarzu. Czasem w ogóle ich nie uprzedzano i zastawali w pokoju zamiast chorego puste łóżko.

Cykl warsztatów dla studentów medycyny sprowokował na łamach *Gazety Wyborczej* dyskusję na temat kształcenia przyszłych lekarzy w dziedzinie medycyny paliatywnej.

Okazało się, że spośród 11 uczelni medycznych 7: Poznań, Bydgoszcz, Łódź, Gdańsk, Katowice, Szczecin i Kraków ma zajęcia obowiązkowe w ramach bloków z medycyny paliatywnej, ale liczba zajęć jest bardzo zróżnicowana. W Poznaniu jest to 55 godzin, w Bydgoszczy – 30, w Krakowie już tylko – 14. Na pozostałych uczelniach, albo w ogóle nie ma zajęć z medycyny paliatywnej, albo są one realizowane w ramach innych bloków. Dane te podała na łamach *Gazety Wyborczej* z dnia 29 maja 2008 roku dr Małgorzata Krajnik, p.o. konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny paliatywnej. Dodała też, że medycyna paliatywna nie znalazła się w minimum programowym na kierunkach lekarskich jako osobny przedmiot. Szkolenia z zakresu komunikacji z chorym i jego rodziną nie zostały też włączone do obowiązujących szkoleń w ramach specjalizacji lekarskich w większości dziedzin medycznych w tym m.in. z onkologii. W tej samej gazecie prof. Jacek Łuczak, z katedry i kliniki medycyny paliatywnej Hospicjum Palium Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, przyznał, że dopóki nie będzie obowiązkowego szkolenia z medycyny paliatywnej dla studentów wydziałów lekarskich i pielęgniarstwa, tak długo specjaliści opieki paliatywnej i hospicyjnej nie będą znajdować partnerów w lekarzach rodzinnych i innych specjalności klinicznych, co może opóźniać kierowanie chorych do ośrodków zapewniających im specjalistyczną opiekę paliatywną. Chciałoby się dodać, pod warunkiem, że w ogóle będą mieli gdzie kierować pacjentów, bo Łódź np. od lat nie może doczekać się Hospicjum stacjonarnego, a hospicja domowe „pękają w szwach” i nie są w stanie otoczyć opieką wszystkich zgłaszających się pacjentów.

Czy rozpoczęta w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi kampania „Pola Nadziei” ma szansę rozpocząć dyskusję nt. kształcenia młodych adeptów zawodów medycznych w zakresie medycyny paliatywnej i hospicyjnej i zaczniemy przygotowywać ich do rozmów ze śmiertelnie chorym człowiekiem i jego rodziną?

Mam nadzieję, że w przyszłym roku żonkilowe Pola Nadziei zostaną zasadzone przy innych gmachach naszej Uczelni, a zwłaszcza na terenie Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, rozpoczynając wśród pracowników Uczelni nową erę świadomości o potrzebach ludzi umierających.

Maria J a k u b o w s k a : Kampania „Pola Nadziei” w bibliotece uczelnianej. *Biuletyn Informacyjny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi* 2009 Vol. 2 nr 10 s. 30-33, il.; <http://www.caritas.lodz.pl/>

Wiosna 2010 – żonkile przed gmachem biblioteki uczelnianej

Zespół Domowej Opieki Hospicyjnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej

Zespół Domowej Opieki Hospicyjnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej od 1995 roku prowadzi opiekę paliatywną i hospicyjną. Pomagamy pacjentom z nieuleczalnymi chorobami, głównie nowotworowymi. W ramach Poradni Medycyny Paliatywnej i Hospicjum Domowego sprawujemy całonocną opiekę nad osobami chorymi. (często znajdującymi się u kresu życia) w domu pacjenta – miejscu najbardziej dla niego przyjaznym. Pomagamy w zwalczaniu bólu i innych uciążliwych dolegliwości, wspieramy w pielęgnacji i rehabilitacji chorych oraz rozwiązywaniu problemów społecznych. Zespół Hospicjum tworzą lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci, psycholog, pracownik socjalny, kapłan, a także przeszkoleni wolontariusze.

Zespół Domowej Opieki Hospicyjnej
 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Archidiecezji Łódzkiej
 ul. Zgierska 121, 91-473 Łódź. tel./faks: 42 636 24 08, e-mail: hospicjum.caritas@toya.net.pl
 Pekao S.A. V Oddział w Łodzi 12 1240 1545 1111 0010 0427 8259

www.caritas.lodz.pl